

Etnološki tabor treh dolin

16. – 22. september 2022

Solčavsko (Logarska dolina, Matkov kot, Robanov kot, Solčava, Podolševa)

ETNOLOŠKI TABOR TREH DOLIN 2021

Študentke in študente etnologije in kulturne antropologije, pa tudi zainteresirane študente sorodnih humanističnih in družboslovnih smeri, vabimo k udeležbi na **Etnološkem taboru treh dolin 2022**. Na začetku tabora boste prenočili na planini Knezove kmetije, naslednji dan pa sodelovali in opazovali prigon ovac v dolino. V nadaljevanju pa boste ob dopoldnevih na predavanjih spoznavali sodobne etnološke, antropološke, konservatorske in zgodovinske pristope k preučevanju planin v dediščinski, historični in turistični perspektivi, nato pa boste izbrane teme osvetljevali in poglobljali tudi sami – z etnografskim raziskovanjem na Solčavskem, samostojno ali v manjših skupinah. Ob večernem druženju bo ob razvedrilu čas tudi za analizo in evalvacijo zbranega gradiva. Na taboru boste sodelovali tako s priznanimi slovenskimi etnologi in etnologinjami, kulturnimi antropologi in antropologinjami ter zgodovinarjem kot z lokalnimi akterji in akterkami ter prebivalci in prebivalkami Solčavskega.

Izsledki zbranega gradiva bodo v letu 2023 predvidoma **objavljeni v publikaciji Razgledi treh dolin** (zbirka Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo AE gradiva), zato je tabor odlična priložnost tudi za urjenje v strokovnem pisanju in za objavo vaših besedil.

Udeležba na taboru se študentkam in študentom Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo lahko prizna kot praksa in/ali kot preliminarna raziskava za morebitne diplomske in magistrske naloge, regionalno vezane na Solčavsko ali tematsko vezane na gorski svet, planine, pašništvo ipd.

Ker si prizadevamo za skupno in angažirano delo z manjšo skupino sodelujočih, je število udeležencev omejeno na **15 študentov in študentk**.

Kotizacija za udeležbo na taboru bo znašala **75-100 €** in vključuje bivanje (6 nočitev), dva obroka dnevno (zajtrk in večerja), predavanja in večerni program.

Bivanje s polpenzionom je urejeno **na planšariji Logarski kot** (2- in 3-posteljne sobe). Na voljo bosta mesna in brezmesna (veganska) prehrana.

Prijave do zapolnitve prostih mest zbiramo na e-mail etnoloskitabor@gmail.com, kjer smo vam na voljo tudi za vsa morebitna vprašanja. Zadnji rok za prijavo na tabor je **15. 7. 2022**.

Program:

Petek, 16. 9. 2021

12.00-13.00	Prihod
13.00	Kosilo *doplačilo
15.00-15.30	Odhod na Knezovo Planino

Sobota, 17. 9. 2022

7.00-8.00	Zajtrk
8.30-17.00	Prigon ovac v dolino (Knezova kmetija) in popoldanski program (striženje, pogostitev)
19.00-20.00	Večerja
20.00-20.45	Diskusija

Nedelja, 18. 9. 2022

7.30-8.30	Zajtrk
9.00-11.00	Predavanje: Maša Zajc Čas, Saša Roškar in Elizabeta Vršnik: Planine na Solčavskem – perspektive etnologinj konservatork in domačinov
11.00-19.00	Samostojno raziskovalno delo
19.00-20.00	Večerja
20.00-21.00	Diskusija zbranega gradiva z mentorjem

Ponedeljek, 19. 9. 2022

7.30-8.30	Zajtrk
9.00-10.30	Predavanje: Peter Mikša: Odkrivanje (slovenskih) gora in njih obiskovanje od 17. do 20. stoletja
10.30-19.00	Samostojno raziskovalno delo
19.00-20.00	Večerja
20.00-21.00	Diskusija zbranega gradiva z mentorjem

Torek, 20. 9. 2022

7.30-8.30	Zajtrk
9.00-10.30	Predavanje: Boštjan Kravanja: Planinsko pašništvo in planine v okvirih turističnega razvoja: večglasja, vplivi in prakse
19.00-20.00	Večerja
20.00-21.00	Diskusija zbranega gradiva z mentorjem

Sreda, 21. 9. 2022

7:30-8.30	Zajtrk
9.00-19.00	Samostojno raziskovalno delo.
18:30-19:00	Predavanje: Veronika Zavratnik, Ana Svetel in Blaž Bajič o analizi in dokumentiranju gradiva
19.00-20.00	Večerja
20.30	Druženje

Četrtek, 22. 9. 2022

7.30-8:30	Zajtrk
9.00-13.00	Sklepno samostojno raziskovalno delo in priprava na predstavitev
13.00-15.00	Kosilo
15.30-16.30	Javna predstavitev izsledkov

*Organizatorji si pridružujemo pravico do manjših sprememb v urniku.

Predavanja s povzetki

Maša Zajc Čas, ZVKD OE Celje; Saša Roškar, ZVKD OE Kranj; Elizabeta Vršnik, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, FF UL

Planine na Solčavskem – perspektive etnologinj konservatorok in domačinov

Planina je območje sezonske paše s pomožnimi objekti za pastirje. Z opuščanjem tradicionalne paše in sodobno obdelavo kmetijskih površin se je raba planin spremenila. Tako kot drugod v Alpah, se tudi na Solčavskem nekaj planin ni ohranilo do danes oziroma so v celoti zaraščene; nekatere niso več namenjene sezonski paši, ampak so objekti npr. postali planinske postojanke; nekatere so delno očiščene, a niso več v primarni rabi; nekaj pa je še vedno takšnih na katerih se poleti pase živina.

V predavanju bomo najprej predstavile kako so raziskovalci pri nas v preteklosti preučevali planine. Predstavile bomo tudi druga območja planin v Sloveniji, različne lastniške odnose in različen razvoj predvsem na področju predelave mleka. Pogledale bomo koliko planin je vpisanih v register nepremične kulturne dediščine in kaj to pomeni ter katera nesnovna kulturna dediščina povezana s planinami je vpisana v register. Poudarek bo na konservatorskih praksah in terenskih izkušnjah.

Predstavile bomo tudi zadnje raziskave planin na Solčavskem v dveh perspektivah – skozi vrednotenje konservatorke in skozi raziskovalno delo domačinke, ki se je ukvarjala tudi s pomenom, ki ga imajo planine za ljudi, ki tam živijo in jih na različne načine uporabljajo.

Peter Mikša, Oddelek za zgodovino, FF UL

Odkrivanje (slovenskih) gora in njih obiskovanje od 17. do 20. stoletja

Prvotni obiskovalci gora so pristopali v gorovja tako rekoč anonimno – brez védenja okolice in brez pisnih sledi. Prvi obiskovalci Julijskih in Kamniško-Savinjskih Alp so bili domačini: pastirji, lovci, iskalci rude, zeliščarji, ki so poznali bližnji gorski svet ter v gorah doživeli veliko več, kot o tem skopo poročajo viri. Lovci in pastirji so utirali poti ter odkrivali nove prehode v visokih gorah že v srednjem veku. Sočasno je obstajal tudi divji lov, ki je bil poleg iskanja rude in pastirstva daleč najpomembnejša oblika odkrivanja gorskega sveta. Prve dokumentirane pristope pa so opravili tisti, ki so bili tesneje povezani z naravo in gorskim okoljem in so ju tudi preučevali in opisovali. To so bili zlasti naravoslovci iz obdobja razsvetljenstva v 18. stoletju. V visokogorje je vse več ljudi začelo zahajati z novimi, povsem drugačnimi nameni: od sistematičnega raziskovanja, spoznavanja novih krajev in od sredine 19. stoletja zaradi (gorskega) turizma.

Boštjan Kravanja, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, FF UL

Planinsko pašništvo in planine v okvirih turističnega razvoja: večglasja, vplivi in prakse

Iz etnografskega poročila s tabora leta 2020 (Razgledi treh dolin, 2021) je mogoče razbrati, da so planine in visokogorski pašniki na Solčavskem v več ozirih nekaj posebnega. Za nekatere tamkajšnje kmetije so višje ležeči pašniki še vedno sestavni del njihovega delovnega leta in zdi se, da predstavlja planinsko pašništvo tudi enega od resursov ustvarjanja tamkajšnje turistične krajine. Solčavsko visokogorje je prepredeno s pastirskimi in lovskimi potmi ter prehodi. Marsikatera od teh poti je s časom postala markirana planinska pot. Tudi nekatere pastirske in lovske kočice so se spremenile v planinske kočice in bivake. Poseben primer je planinski dom na Okrešlju (str. 84–87), kjer na pogorišču starega doma od l. 2020 nastaja za številne domačine sporna novogradnja. Planine in višje ležeče kmetije namreč v večini ne spadajo v varstvene režime tamkajšnjih dveh krajinskih parkov, čeprav bi si po mnenju domačinov to zaslužile. Na kakšne načine so torej planine na Solčavskem in drugod podvržene različnim institucionalnim interesom in močem, je temeljno vprašanje, ki se ga bom dotaknil v predavanju.

V slovenski etnologiji in kulturni antropologiji je bilo poleg navedenih drobcov iz zbornika, ki med drugim izpričuje vseprisotnost turizma na Solčavskem, narejenih nekaj pomembnih etnografskih obravnav planin in planinskega pašništva, ali pa splošnejše alpskih prostorov in krajin, kjer so svoje mesto tako ali drugače našle tudi planine (npr. T. Bajuk, T. Cevc, M. Habinc, T. Hlačer, Š. Ledinek, J. Repič, M. Vranješ, publikacije projekta Triglavski narodni park: Dediščine, akterji – strategije, vprašanja in rešitve (2011-2014) itd.). Nekatere so se resda bolj osredotočile na tradicionalno pridelavo planinskih produktov s pripadajočimi tamkajšnjimi letnimi in dnevnimi cikli, toda tudi v teh klasičnih pristopih so svoje mesto vedno našle tudi vsebine o različnih Drugih, ki v visokogorje in na planine vstopajo bodisi skozi institucionalne okvire ali pa neposredno, pač s fizično prisotnostjo. V predavanju se bom torej posvetil tistim vidikom etnografij planin in tudi širše alpskega sveta, ki bodo študentom in študentkam dali vpogled v kompleksnost teh prostorov, kjer se prepletajo potrebe in hotenja številnih glasov, institucionalnih vplivov in konkretnih praks.

ODDELEK ZA ETNOLOGIJO IN KULTURNO ANTROPOLOGIJO

FILOZOFSKA FAKULTETA, UNIVERZA V LJUBLJANI

Organizator: Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani

Organizacijski odbor: Blaž Bajič, Ana Svetel, Veronika Zavratnik

Uredniki zbornika povzetkov: Blaž Bajič, Ana Svetel, Veronika Zavratnik

Kraj in datum: Solčava, 16. - 22. 9. 2022

Predavatelji: Maša Zajc Čas, univ. dipl. etn. in kult. antr., Saša Roškar, univ. dipl. etn. in kult. antr., Elizabeta Vršnik, univ. etn. in kult. antr., doc. dr. Peter Mikša, doc. dr. Boštjan Kravanja

Naslovna fotografija: Tina Krašovic©

*Organizatorji si pridružujemo pravico do manjših sprememb v urniku.

*Organizatorji bomo ob izvedbi upoštevali relevantna priporočila NIJZ.

* Kontakt: Blaž Bajič – blaz.bajic@ff.uni-lj.si
Ana Svetel – ana.svetel@ff.uni-lj.si
Veronika Zavratnik – veronika.zavratnik@ff.uni-lj.si